Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Dahlén, Carl.; Musiken af C. Schall ; opført første Gang paa det kongelige Theater i Kjøbenhavn den 12te Apr. 1821.
Titel | Title:	Armida : heroisk Ballet i fire Acter
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Trieles Bogtrykkerie, [1821]
Fysiske størrelse | Physical extent:	16 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Yf. - 177
DASrum

BIBLIOTHECA REGIA · MONACENSIS ·

Armida.

Heroisk Ballet i fire Acter

af

Carl Dahlén;

Musiken

af

C. Schall,

Professor, Musik-Directeur og Ridder af Dannebrogen.

Opført første Gang paa det kongelige Theater i Kjøbenhavn den 12te April 1821.

Kjøbenhavn.

Trykt i Thieles Bogtrykkerie.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Forerindring.

Det har stedse været min Lyst og mit inderligste Ønske, at udføre et Arbeide ved den mimiske Kunst, for, om end kun ved svage Træk, at efterligne vor afdøde sjeldne, talentfulde og uforglemmelige Balletmester Galeotti, hvis Mesterværker saa ganske have henrevet mig; og jeg har derfor søgt, saameget som mueligt, at benytte hans Methode. Det smerter mig, at jeg med al muelig Flid ikke har været istand til at komme Maalet nærmere, og jeg maa derfor udbede mig det ærede Publikums velvillige Overbærelse.

C. D.

Personalet i Balletten Armida.

Armida, Mad. Schall.
Ismene, hendes Fortrolige, Mad. Jansen.
Rinaldo, Herr Funck.
Ubaldo, — Dahlén.
Fortuna, Ifr. Skaarup.
Amor, Ifr. Lina Schall.

Armidas og Ismenes Følge.

Ifr. Bruun.
— Volstrup.
— Larcher.
— Johnsen.
— Hoyer.
— Weile.
— Hinck.
— Sannes.
— Svanemann.
Mad. Brandt.
— Bechman.
— Freiman.

Amoriner.

Theodor Scharff.
Andreas Füssell.
Josephine Fredstrup.
Ida Andersen.
Sophie Møller.
Andrea Møller.
Jensine Weiner.

Amoriner.

Johanne Petcher.
Amalia Petcher.
Adelaide Borresen.
Henr. Charpentier.
Antoinette Block.
Henriette Schumann.

Andre Mænder.

Herr P. Larcher.
— C. Weile.
— Jacobsen.
— Benzen.
— Holm.
— Stramboe.
— C. Petersen.
— Hammer.
— Friis.
— W. Petersen.
— C. Lund.
— Rehm.

Ridder.

Herr Fredstrup.
— Lundgreen.
— Villeneuve.
— P. Poulsen.
— Hamberg.
— Aagaard.
— Andersen.
— Wilhelm Scharff.

Handlingen foregaaer paa Armidas fortryllede Øe.

Armida.

Første Act.

Theatret forestiller en Lund udenfor Armidas fortryllede Slot, med skyggefulde Gange i Baggrunden.

Naar Dækket gaaer op, seer man en Mængde unge Piger, der dandse en munter Donds med Krandse og Guirlander; de snoe paa forskjellige Maader Guirlanderne om Træerne, og adskillige danne Figurer; dernæst danne de en Blomsterthrone til Armida, omkring hvilken de formere flere Grupper, hvorved de udtrykke deres Hengivenhed for hende. Festen afbrydes ved Ismenes Komme. Hun fortæller med Bekymring, at Fienden har besteget Den, og at hun har seet en fremmed Kæmpe, i krigersk Rustning med Skjold og Sværd i Haanden, at fordrive og dræbe de Trolde, som bevogtede den. — De Omstaaende forskrækkes; man hører Vaabenbrag i nogen Afstand. — Tummelen tager til og nærmer sig; men ophører igien. — Ismene opfordrer alle de hende Omgivende, ved Bøn at anraabe Guderne om deres Bistand. Bønnen afbrydes derved, at Vaabenbraget

nærmer sig; flere af Troldene flygte gjennem Lunden, hvilket opvækker en almindelig Forvirring; de løbe bort mellem Træerne, nogle til den høire, andre til den venstre Side; adskillige komme med Skræk tilbage og omgive Ismene. Tummelen udenfor Scenen nærmer sig endnu mere. Ubaldo kommer og forfølger Troldene, som flygte af Skræk, løfte Hænderne i Veiret, og holde Spydene over Hovedet for at dække sig mod Ubaldos dræbende Sværd. Imidlertid tager Ismenes Følge Flugten, og skjuler sig bag Træerne. Hun selv vil følge de øvrige, men standses af Ubaldo, som hun hilser med Ærbødighed. Ved dette uventede Møde studser han, gaaer nogle Skridt tilbage og stikker sit Sværd i Skeden. Efterat hun har bedet ham velkommen, hvorfor han takker hende, fører hun ham til en Græsbænk, og beder ham at tage Plads, hvilket Tilbud han med Velbehag modtager.

Hun kalder derpaa paa sit Følge, befaler det at bringe Ubaldo Frugter og Forfriskninger. Een efter den anden kommer dandsende ind; de bringe først et guldbroderet Tæppe, som Græsbænken dækkes med, siden et Bord, derefter Viin og Bæger, og Kurve med Frugter og Blomster. Flere af Følget komme dandsende ind med Krandse og Guirlander, som de hænge paa Træerne omkring ham; ogsaa Ismene kommer med en Blomsterkrands og udfører adskillige Attituder og Stillinger. Over denne udmærkede Modtagelse er han næsten henrykt, og ved sin venlige Hilsen tilkjendegiver han dem sit Velbehag, især Ismene for hendes overordentlige Opmærksomhed. Da hun bemærker hans Tilfredshed, troer hun at have vundet ham ved sine Yndigheder, og tilbyder ham Blomsterkrandsen, imod at erholde hans Hjelm.

Ubaldo støder hende med Alvorlighed fra sig, og vil ikke modtage hendes Tilbud af samme Aarsag, hvorfor han ikke vilde nyde noget af den ham tilbudne Viin og af Frugterne, nemlig af Frygt for at de kunde indeholde skjult Trolddomsgift. Ismene vredes over dette Afslag, men han viser hende sin Foragt, og gaaer truende mod hende; hun viger for ham, og han forfølger hende og hendes Ledsagerinder, som tage Flugten imellem Træerne. Da hun igien kommer tilbage, bebreider hun ham hans Stolthed, og truer ham med Gudernes Hævn; hun paakalder nu ved sin Tryllekraft onde Aander, hvilke i adskillige rædsomme Grupper lade sig see; de omringe ham i truende Stillinger; han svinger sit fortryllede Sværd imod dem, og betvinger dem saavel herved som ved Synet af Skjoldet, hvorover de forskrækkede flygte bort, forfulgte af ham. Noget efter opklares igjen Egnen og det Hele faaer sit forrige rolige Udseende. Ubaldo kommer tilbage, efter at have drevet de onde Aander paa Flugten. Han støder sit Sværd i Jorden og hænger sit Skjold derpaa; han betragter det med Taknemligheds Følelser, og seer deri, at han skal finde Rinaldo. Han knæler, lægger sin Hjelm paa Jorden, og opsender til Guderne sin Tak for den erholdte Seier.

Anden Act.

En stor smuk Hauge uden for Armidas Slot.

Rinaldo sees sovende paa en Græsbænk mellem adskillige Træer, med sit Skjold og Sværd hos sig. I Drømme synes han at see sig omringet af Glædesgenier og Amoriner, hvoraf nogle staae i Træernes Toppe

og kaste Blomster ned paa ham. Amor kommer ind paa samme Tid, beslutter at drive Spøg med ham, kalder dem ned fra Træerne og befaler dem at dandse om ham. Saaledes udføre Amorinerne med Amor imellem dem adskillige Grupper. Da de høre nogen komme, og blive Armida vaer, der nærmer sig med et guldbroderet Skjærf, løbe de hende imøde og føre hende frem. Med dette Skjærf, som hun har bestemt for Rinaldo, dandser hun i Foreening med Amorinerne, som føre hende hen til ham, som hun finder sovende. Hun betragter de Glædesudbrud, som hans behagelige Drømme foraarsage ham. Han synes at see Amorinerne føre hende i hans Arme, som han strækker ud imod hende, og i det han vaagner, finder han sig omarmet af Armida, der, i det han hæver sig op mod hende, omhænger ham Skjærfet. Glædesgenierne og Amorinerne forsvinde. Rinaldo omfavner hende med Henrykkelse; de dandse en Pas de deux, tilkjendegive hinanden deres gjensidige Kjærligheds Følelser, og beundre i en munter Dands hinandens Lethed og Ynde. En forvirret Allarm, som høres i nogen Frastand, afbryder Dandsen; de ile hen til den Side, hvorfra Allarmen høres, møde Ismene, og strax efter hendes Følge, der betyder dem, at Fienden har angrebet Øen. Ismene opfordrer Armida til at flygte, men hun afslaaer det, henter hurtigen Rinaldos Vaaben, leverer ham dem, og opfordrer ham til Forsvar. Han sværger ved Himmelen at hævne sig paa den Forvovne, som har fordristet sig til at angribe Øen. Flere af Følget blive Ubaldos Komme vaer, give et Skrig og ile bagved Rinaldo, som med sit dragne Sværd løber mod den sig nærmende Krieger. Ubaldo bliver staaende rolig, og holder imod

ham sit blanke Skjold, hvis uimodstaaelige Glands Rinaldo ikke kan udholde, men falder sandsesløs til Jorden. Ubaldo gaaer derefter mod Armida og siden mod Ismene, der begge af Forfærdelse over Skjoldets Glands tage Flugten, og de øvrige efter dem. Ubaldo nærmer sig til Rinaldo, betragter ham med Medlidenhed, stikker sit Sværd i Skeden og hænger sit Skjold paa et Træ; derpaa tager han ham ved Haanden og byder ham at staae op. Da denne igjenkjender Ubaldo, kaster han sit Skjold og Sværd, iler i hans Arme og omfavner ham; Ubaldo trykker ham med Ømhed til sit Bryst, og opfordrer ham til at følge sig. Rinaldo vægrer sig, men Ubaldo betyder ham, at det er Gudernes Befaling. Rinaldo tager det af Armida erholdte Skjærf, trykker det til sit Hjerte og kysser det, og siger, at han ved Himmelen har svoret den evig Troskab, som har givet ham det. Ubaldo, forbittret over Rinaldos Svaghed, lader ham see sin Skjæbne i Sandheds-Speilet, og da han deri seer alle sine Forbrydelser og sin Bestemmelse, er han nærved at fortvivle; han vil tage Flugten, men Ubaldo gaaer ham imøde med Sandheds-Speilet, og standser ham. Rinaldo kaster sig for hans Fødder. Ubaldo, af Forbittrelse, river Skjærfet og Krandsen af ham, og kaster dem med Foragt til Jorden. Derpaa løfter han ham op, og spørger ham atter, om han efter dette Syn vil følge ham. Rinaldo kaster sig i hans Arme, og erklærer at han vil adlyde ham, hvorpaa Ubaldo giver ham sin Velsignelse, byder ham sin Haand, og gaaer med ham ud af Labyrinthen.

Ismene kommer ilende tilbage for at indhente Armida, men standser af Forfærdelse, da hun seer

Rinaldo bliver bortført af Ubaldo ved Udgangen af Haven. Hun vil følge efter, men af Frygt for Ubaldo vender hun tilbage. Endnu mere forøges hendes Skræk ved at see hans Skjærf, Krands, Skjold og Sværd ligge paa Jorden, da hun formoder at han i Kampen er overvunden og saaret. Alle vise deres Forfærdelse og Bedrøvelse. Ismene befaler dem at tage Vaabnene, Skjærfet og Krandsen, og, under en almindelig Bestyrtelse og Fortvivlelse, forlade de tilligemed Ismene, paa hendes Opfordring, Haven.

Tredie Act.

En vild Ødemark imellem høie Klipper, bestemt til Trolddomsfærd; i Midten et Altar og en Trefod.

Armida med sit Følge iagttage en alvorlig og høitidelig Ceremonie, bestaaende i en Offring til de underjordiske Guder. Armida sidder paa en Trefod med sin Tryllestok i Haanden, og hendes Følge staaer rundt om Altaret. Offringen skeer paa følgende Maade: Armida gaaer foran Altaret, rækker sin Tryllestok op i Veiret, vender sig til den høire Side med begge Hænder om Stokken, beskriver en Kreds om sig paa Jorden til den venstre Side, gaaer til Altarets høire Side, falder paa det ene Knæ, rækker Armene i Veiret, kaster sig med begge Hænderne paa Jorden, staaer op, og gaaer bag Altaret. Hun opfordrer derpaa sit Følge til at begynde Offringen. Følget, der staaer rundt om Altaret, knæler paa eengang, og holder deres Offerkar op mod Himmelen; derefter staae de op og danne en Kreds om Altaret, hvorpaa de gaae rundt og kaste deres Offerurter i Ilden. Paa samme Tid høres Torden og sees Lynild langt borte mellem Fjel-

dene. Enhver gaaer derpaa igjen paa sin Plads. En af Følget rækker hende en Slange; Armida hæver den op mod Himmelen og lægger den derpaa i Offerilden. En stor Ildflamme stiger op fra Altaret, og i det samme bemærkes Torden og Lynild meget stærkere mellem Fjeldene. Følget knæler, med sammenfoldede Hænder, og kaster sig mod Jorden; de reise sig, og stille sig rundt om Altaret, give deres høire Hænder forsviis til hverandre over Altaret, holde med den venstre Haand Offerkarrene paa Hovedet, og gaae i den Stilling rundt om Altaret. Tordenen og Lynilden ophører. De gaae paa deres første Plads, falde paa det ene Knæ, og række deres Arme ud mod Armida, med Offerkarrene i Hænderne. Naar Følget den sidste Gang gaaer rundt om Altaret, staaer Armida og holder Tryllestokken over dem. — Ismene kommer ganske beængstet, afbryder Offerfesten, og kaster sig paa Knæ ved Altarets Fod; alle staae op. Armida iler hen til hende, reiser hende op, for at erkyndige sig om hendes Tilstand. Ismene kan neppe komme til sig selv; alle omringe hende med Forskrækkelse. Hun leverer derpaa Armida Rinaldos Krands og Skjærf, og viser hende hans Skjold og Sværd, som de have fundet. Da Armida igjenkjender det, spørger hun ængstelig, om hun har seet ham? Ismene betyder hende, at hun med sit Følge har seet ham; Armida spørger hvor? og Ismene henviser til den Side, hvor hun saae ham gaae hen med Ubaldo. Dette foraarsager Armida Bestyrtelse og Angest over Rinaldos Skjæbne. Hun bliver næsten fortvivlet, og i Raserie udtrykker hun sine Lidelser, under skrækfulde Udbrud, som opvække hos alle Omgivende Deeltagelse og Medlidenhed. Hun ls-

ber til Altaret, omstyrter Trefoden og kaster sin Trylle-stok til Jorden. I Øieblikket høres et stærkt Torden-skrald, en Lynstraale slaaer ned i Altaret, som derved synker ned i Jorden, hvorfra store Ildflammer opstige. Dette Orakel bebuder Armida hendes Skjæbne og Gudernes Mishag over hendes Forvovenhed; Alle forfærdes over dette rædsomme Syn, og hun selv viser sin Angst for Gudernes Hævn, medens Trolde sees at flygte over Bjergskrændtningen. Hun befaler de Omgivende at forlade dette forhadte Sted, og at følge hende; hun vil gaae, men standser ved at see Ubaldo komme med Rinaldo over Skrændtningen af Bierget.

Hendes Forskrækkelse og Forbittrelse forøges ved dette Syn; hun vil følge efter ham, men holdes tilbage af Ismene og sit Følge. Hun trækker sin Dolk, og befaler alle at følge hende, for at befrie Rinaldo eller døe med ham. Man seer dem alle, at følge hende over Spidsen af Bjerget, og naar de ere komne derover, sees adskillige Trolde at flygte over Offerpladsen; nogle af dem blive Rinaldos Vaaben, Krands og Skjærf vaer, som Følget af Fortvivlelse har ladet blive tilbage. Troldene tage det med sig, vende sig om og see endnu nogle af Armidas Følge paa Bjerget; de ile for at indhente dem; hvorpaa Dækket falder.

Fjerde Act.

En Havbugt, omgiven med steile Klipper. I Bugten ligger Ubaldos eller Lykkens Skib.

Ubaldo kommer ned af Klipperne med Rinaldo; naar han er kommen ned af Klippen, viser han ham Skibet. Rinaldo studser og træder tilbage af Forskrækkelse, da han seer det Skib, der for evig skal skille

ham fra Armida; han falder i dybe Betragtninger. Ubaldo, som seer hans Kummer, erindrer ham om Gudernes Befaling, ved at vise ham Skjoldet, og opfordrer ham at bede Guderne om Kraft og Mod; de knæle begge, og holde deres Bøn. Derefter vil Ubaldo gaae til Skibet, men Rinaldo gaaer tilbage; af og til seer man den Første true ham med Gudernes Hævn; flere Gange lover Rinaldo at følge ham, men vakler stedse. Endelig, da han seer Ubaldo vredes, bliver han ganske fortvivlet, tager hans Haand og fører den til sit Hjerte, for at han skal erfare den Qval, han føler. I det samme kommer Armida med Ismene og sit Følge for at indhente Rinaldo; han bliver Armida vaer, river sig løs fra Ubaldo og løber i hendes Arme; de omfavne hinanden med ubeskrivelige Følelser. De omgives af en Gruppe af de Omstaaende, som udtrykker Deeltagelse og Glæde. Ubaldo betragter dette med Foragt, og fordrer hans Svar, om han vil følge ham; Armida og Rinaldo kaste sig knælende for hans Fødder og bede ham blive, men han truer ham med Gudernes Hævn, hvis han ikke vil følge ham; han vil gaae, men Rinaldo, Armida, Ismene og hendes Følge holde ham tilbage. Ubaldo river sig løs fra alle dem, som knælende omgive ham, og vil gaae fra dem, men føler sig selv rørt af Medlidenhed. Armida fører Rinaldo nogle Skridt frem, spørger om han erindrer sig den Ed, som han har svoret hende? Han svarer, at han aldrig glemmer den, men at Guderne og hans Pligter mod Fædrenelandet befale ham at reise. Med Heftighed trækker hun en Dolk af sit Belte og siger, at hun vil først døe for hans Haand. Rinaldo fatter hendes Haand og

bemægtiger sig Dolken; Armida knæler for ham med blottet Bryst, udstrækker Armene og falder derpaa i Afmagt. Rinaldo kaster Dolken bort, og styrter med Fortvivlelse for hendes Fødder. Under denne Gruppe udtrykkes Sorg og Deeltagelse. Ubaldo vil betjene sig af dette gunstige Øieblik, gaaer hen til Rinaldo, river ham med Magt fra Armida; Rinaldo vægrer sig, og nu erklærer Ubaldo, at han foragter ham og gaaer. Rinaldo følger ham og bestiger Skibet tilligemed ham; en stor Deel af Armidas Følge iler til Strandbredden, for at bevæge Rinaldo til at komme tilbage, men forgjæves. I det Armida kommer til sig selv, spørger hun efter Rinaldo, de vise hen mod Søen, hvor han staaer paa Skibet, med Armene udstrakte mod Landet; da hun erfarer, at Rinaldo har forladt hende, bliver hun ligesom afsindig, vil tage Dolken og dræbe sig, men erindrer ikke at Rinaldo har taget den fra hende. Hun iler hen imod Strandbredden, rækker sine Arme ud efter Rinaldo, og bliver derefter tankefuld staaende og stirrer ud over Havet; men da hun seer at Skibet seiler bort, beslutter hun at kaste sig i Bølgerne for hans Øine. Da hun vil fuldbyrde sit Forsæt, holdes hun tilbage af Ismene. Hun vender rasende tilbage, og sværger ved Guderne at hævne sig paa den Troløse, befaler sit Følge at forlade hende. De gaae bort; hun bliver alene tilbage, og svinger sin Tryllestok. Armida slaaer 3 Slag paa Jorden, hvorved hun fremkalder onde Aander fra Mørkets Rige; man seer dem komme op af Jorden,

Armida viser sin Fryd herover, og i det hun vil uddele sine Befalinger, mødes hun af Troldene, som have fundet Rinaldos Vaaben, Krands og Skjærf, hvilket de komme for at overlevere Armida. I Raserie tager hun Skjærfet og kaster det til Jorden, siden Krandsen, som hun river i mange Stykker, og derpaa hans Sværd, som hun stikker i en Bjergkløft og brækker midt over. Af Forbittrelse kaster hun Stykkerne til Jorden, tager siden Skjoldet, opsamler det sønderbrudte Sværd, Skjærfet og Krandsen, løber til Havbredden og kaster det til evig Forglemmelse paa Havets Bund. Siden uddeler hun sine Befalinger til de onde Aander, at de skulle forfølge ham, gaaer siden op paa en Klippe, hvor hun seer ham seile i lang Fraskand; hun kalder atter paa Aanderne, befaler dem, at vedblive at hævne hende. I det samme slaae Lynstraalerne ned ved Siden af Skibet. Armida kommer ned fra Klippen, de onde Aander omgive hende, hun befaler dem at ødelægge alt. De udføre en mimisk Dands med Fakler; Ildflammer opfylde Luften, Torden og Lynild tiltager alt meer og meer. Armida vender sig mod Havet og befaler dem at forfølge Rinaldo, gribe ham, samt sønderslide hans Lemmer. Vexelviis seer man Aanderne med Armidas Følge under en mimisk Dands fare hen over Skuepladsen. Armida viser sin fortvivlede Glæde over at see alt ødelægges. Man bemærker Skrig og Jammer, de onde Aanders Hylen og Tuden, Stormvindens Hvinen i Luften, Havets Bevægelse, Bølgernes Brusen, Tordenens Skrald, Lynildens Knittren. Et Klippestykke

styrter ned og man seer nedfaldende Trolde imellem Steenhobe i forskjellige rædsomme Stillinger og Grupper. Over dette skrækkelige Syn udtrykker Armida Hævnens Fryd. Med sin Tryllestok fremkalder hun en Vogn med vingede Drager; hun bestiger den, og i det hun gaaer op, begynder Ildregnen. Hendes Følge ledsager hende paa sorte ildsvangre Skyer.

Dækket falder.